

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 481/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] proti postupu Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. Pot/29/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Zároveň ústavný súd žiada, aby všeobecnému súdu prikázal konať v jeho označenej veci a priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 000 eur, ako aj náhradu právneho zastúpenia, a zároveň ho žiada o ustanovenie právneho zástupcu pre účely jeho zastupovania v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ adresoval 31. mája 2023 Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) žiadosť o upustenie od výkonu zvyšku trestu odňatia slobody podľa § 413 Trestného poriadku (ďalej len „žiadosť podľa § 413 Trestného poriadku“), ktorú krajský súd postúpil na prejednanie ako vecne a miestne príslušnému prvostupňovému súdu Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“), o čom sťažovateľa upovedomil podaním sp. zn. Pot /29/2023 z 12. júna 2023.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostiera svoju subjektívnu interpretáciu § 413 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže upustiť od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, ak zistí, že odsúdený ochorel na nevyliciteľnú životu nebezpečnú chorobu alebo nevyliciteľnú duševnú chorobu, a v nadväznosti na to formuluje tvrdenie, že na prejednanie jeho žiadosti podľa § 413 Trestného poriadku je príslušný krajský súd. Postup, ktorým krajský súd jeho žiadosť podľa § 413 Trestného poriadku postúpil na prejednanie okresnému súdu a prejednávanie tejto jeho žiadosti okresným súdom, považuje sťažovateľ za porušenie jeho základného práva na zákonného sudcu a tiež ostatných v ústavnej sťažnosti formulovaných práv.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie všetkých svojich označených práv postupom krajského súdu, ktorý postúpil jeho žiadosť podľa § 413 Trestného poriadku na prejednanie ako vecne a miestne príslušnému okresnému súdu.

5. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 386/2019, II. ÚS 124/2021, II. ÚS 428/2021, II. ÚS 257/2021).

6. Ústavný súd poukazuje na § 413 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý umožňuje napadnúť uznesenie prijaté v rámci rozhodovania o žiadosti o upustenie od výkonu trestu odňatia slobody sťažnosťou. Z predmetného ustanovenia vyplýva, že právna úprava umožňuje sťažovateľovi v rámci uplatnenia sťažnosti domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv, teda mu umožňuje vzniesť okrem iných aj námietku o nepríslušnosti súdu konajúceho v prvom stupni o jeho žiadosti podľa § 413 Trestného poriadku.

7. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie všeobecným súdom oprávneným preskúmať podanú sťažnosť. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho konania vo veci sťažovateľa a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc všeobecných súdov. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno

nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

8. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol.

III.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

9. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiada, odôvodňujú to jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

10. Ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (časť III tohto uznesenia) vyplýva, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu